

Školský vzdelávací program druhého stupňa základného štúdia
Hudobný odbor
Zborový spev
4. ročník
(1 hodina týždenne)

Názov predmetu	Zborový spev – hlasová príprava
Ročník	štvrtý
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	druhý
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Mgr. Viera Džoganová
Koordinátor	Jozef Kolesár
Schválené	24. augusta 2014

Charakteristika predmetu

Pod pojmom hlasová kultúra rozumieme kvalitný hlasový prejav, reč alebo spev, tvorený hygienicky správne, zvučným tónom, s optimálnym využitím rezonancie a zrozumiteľnou artikuláciou. Bez kvalitného tónu nemôžeme očakávať kvalitné znenie ani umelecký prednes. Ide o vypestovanie speváckych návykov a zručností, tvorbu tónu, správny postoj, správne dýchanie a rozvoj rytmickej výchovy. Formovanie speváckych spôsobilostí prebieha pod kontrolou vedomia a sluchu dirigenta alebo hlasového pedagóga.

Žiaci systematicky nadobúdajú správne spevácke návyky, techniky ovládania hlasu vo všetkých polohách hlasového registra, rozvíjajú zmysel pre kultivovaný spev, primeraný výraz, prejav, vkus. Zborový spev je krása súzvuku hlasov, harmónie, radosti zo spoločnej tvorby uceleného diela, ktorá sa dá dosiahnuť len na základe kvalitnej hlasovej prípravy. Poskytuje žiakom možnosť zmysluplného odreagovania sa, radosť zo spoločnej tvorby hudobného diela, prehlbuje ich emocionalitu, rozširuje hudobnú gramotnosť. V speváckom zbore sa rozvíjajú jazykové schopnosti jednotlivcov študovaním diel v originálnom jazyku, uplatňujú sa medzipredmetové vzťahy (architektúra, literatúra, výtvarné umenie, dejiny, etika). Repertoár pozostáva z úprav ľudových piesní slovenských i inonárodných, z diel z obdobia renesancie či iných období, spirituálu či gospelu, skladby súčasných domácich i svetových skladateľov. Obohatením môžu byť aj úpravy populárnej hudby. Spestrením sú aj vystúpenia speváckeho zboru s komorným a symfonickým orchestrom alebo hudobnou skupinou. Žiaci prezentujú výsledky svojej práce na rôznych verejných vystúpeniach a podujatiach školy, ale aj na koncertoch a súťažných vystúpeniach na Slovensku a v zahraničí.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Naučiť, zafixovať a dodržiavať zásady hlasovej hygieny, správnych speváckych návykov v oblasti dychu, nasadenia a samotného spevu, speváckej výslovnosti, intonačnej čistoty a timbrovej vyrovnanosti v rôznych hlasových registroch. Speváci sa pripravujú na zvládnutie viachlasných úprav ľudových piesní, aj na zvládnutie viachlasných skladieb rôznych štýlových období.

- Rozvíjať estetické cítenie žiaka a schopnosť estetického zážitku.
- Orientovať sa v druhoch umenia a vedieť prijímať umenie.
- Aplikovať nadobudnuté umelecké kompetencie a kompetencie v študijnom zameraní zborový spev v praxi.
- Preukázať schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti.
- Spoznávať a interpretovať skladby zahraničných autorov v cudzom jazyku.
- Podnietiť záujem o koncertné účinkovanie
- Rozvíjať tvorivé myslenie a emočnú inteligenciu.
- Získavať a správne pracovať s informáciami v oblasti zborovej umeleckej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov.
- Analyzovať a tvorivo riešiť problémy vo vyučovacom procese.

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- Cieľavedome uplatňovať správne spevácke návyky.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.
- Čítať z listu.

Socio-afektívne ciele

- Rozvíjať hudobný cit.
- Kombinovať vhodne a nenásilne hudobné umenie s prvkami iných umení – výtvarné, tanečné, literárne.
- Vypestovať pozitívny vzťah k pódiovým skúsenostiam.
- Vypestovať potrebu zaoberať sa speváckym zborom.
- Adaptovať sa svojim prejavom k interpretácii skladby.

Psycho-motorické ciele

- Zdokonaľovať vokálne návyky a hlasový prejav.
- Zvyšovať technickú náročnosť interpretovaných piesní.
- Dosiahnuť dobrú intonačnú a rytmickú zladenosť.
- Rozvíjať vokálno-zborové návyky, ktoré sú potrebné pre plnohodnotnú interpretáciu hudobného diela.
- Dbať na zvukovú vyrovnanosť hlasov.
- Vedome sledovať vlastnú interpretáciu.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka na druhom stupni rozvíjame nasledovne:

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

Vo vyučovacom predmete využívame pre utváranie a rozvíjanie tejto kľúčovej kompetencie výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smerujú k tomu, aby žiaci vedeli:

- Prispôbiť sa kolektívnym požiadavkám pre výkon spoločného interpretačného vyznenia.
- Vyjadriť slovné pocity a dojmy z vlastnej interpretácie a z počúvania iných piesní.
- Pracovať spoľahlivo.
- Využívať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pri speve.
- Byť súčasťou kolektívu a cítiť zodpovednosť za spoločnú prácu.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.
- Uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom piesne.
- Rozvíjať priestorovú orientáciu na pódiu.
- Pri rozbore piesne využívať logiku.
- Objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych technológií)

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie diel.

4. Spôsobilosť učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť učiť sa a získavať informácie.
- Hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzi-predmetových vzťahoch.
- Analyzovať skladbu po stránke melodickej a rytmickej.
- Udržiavať si vytvorené správne návyky pri domácom cvičení.
- Spracovávať nadobudnuté informácie a využívať ich pri speve.
- Hodnotiť svoj pokrok, zlepšovať vytrvalosť a iniciatívu.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb.
- Vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách.
- Učiť sa byť empatický.
- Riešiť konflikty vo vzťahoch primeraným a chápaným spôsobom.
- Zvládať emócie pri vystúpení.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Uvedomovať si svoje silné a slabé stránky.
- Akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej.
- Mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody.
- Rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať.
- Aktívne chrániť svoje fyzické a duševné zdravie.

7. Spôsobnosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- Pomenovať druhy umenia, ich špecifické zákonitosti a vyjadrovacie prostriedky.
- Zlepšovať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.
- Vyjadriť svoj názor i vkus.
- Rešpektovať vkus iných ľudí a dokázať vyjadriť svoj názor na daný problém.
- Zoznamovať sa s kultúrou iných národov a spoznávať ich jazyk.
- Ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu).

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy, postupy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Základy spevákovej techniky - vokálne cvičenia, stupnicové behy, podržaný vrchný ton. 2. Dychová opora	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-teoretické poznatky 4. Ľudová pieseň a jej špecifiká 5. Umelá pieseň v cudzom jazyky – rôzne štýlové obdobia, muzikálové piesne	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko-syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy speváckej techniky	D. Šimčík: Spievame v škole J. Potočár: Škola dirigovania S. Mironov, I. Podstavková, J. Raninec: Detský spevácky zbor	- videotechnika, CD, DVD - klavír	notový materiál	- internet
2. Hudobno - teoretické poznatky	D. Šimčík: Spievame v škole J. Potočár: Škola dirigovania S. Mironov, I. Podstavková, J. Raninec: Detský spevácky zbor	- prehrávač - vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	D. Šimčík: Spievame v škole J. Potočár: Škola dirigovania S. Mironov, I. Podstavková, J. Raninec: Detský spevácky zbor	- videotechnika, CD, DVD		internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
<p>1. Základy speváckej techniky</p> <p>2. Dychová opora</p>	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> vokálne návyky a hlasový prejav tvorenie hlasu vo vyšších polohách s použitím hlasovej rezonancie zborové dýchanie a dychovú oporu intonácia: stupnicové postupy a opakované tóny v dur – molovom systéme, skoky nahor i nadol, myslené tóny, pamäťové tóny, chromatické tóny, tonálna intonácia (legato a staccato) terciové cvičenia, intervaly, akordy, harmonické útvary dynamické cvičenia: precvičovanie jednotlivých dynamických stupňov, rozvoj dynamickej škály crescendo a decrescendo 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> zdokonaľovať správne vokálne návyky pri speve a hlasový prejav zdokonaľovať zborové dýchanie a dychovú oporu aplikovať poznatky z hudobnej nauky v študovaných skladbách venovať pozornosť tvoreniu ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe správne reagovať na dirigentské gestá zdokonaľovať intonáciu pomocou cvičení dodržiavať hlasovú hygienu reprodukovať intonačné cvičenia správnym spôsobom aplikovať hudobno- 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> základné návyky pri speve: postoj, držanie tela, dýchanie, tvorenie tónu uvedomelú prácu s celým hlasovým aparátom spev dvojhlasných, trojhlasných, štvorhlasných a viachlasných skladieb intonačne čisto, rytmicky správne, s dynamikou a s využívaním hlasových registrov zreteľnosť a výslovnosť textu 	<ul style="list-style-type: none"> práca na vyučovacej hodine domáca úloha pochvala, povzbudenie, kritika autoevalvácia motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov kultúrne vystúpenie, verejný koncert, súťažné vystúpenia

	<ul style="list-style-type: none"> • hlasovú hygienu – nespievať v hlasovej indispozícii, zvládnuť problémy v mutačnom období • rozvíjanie a používanie zbor. spev. návykov: zborové dýchanie, unisono, spev po partoch, tutti, spoločná dynamika, • interpretáciu viachlas. úpr. zbor. skladieb, polyfonické skladby, úpravy ľud. piesni, a´capella • dramaturgia: skladby rozmanitých období, žánrov, kompozičných techník, populárnej hudby v úprave pre zbor • vyjadrovanie charakteru zbor. skl. pomocou hudobno-výrazových prostriedkov • zosúladiť spev s gestami dirigenta • koncertná prax • rozvíjanie rytmického cítenia, harmonického sluchu, hudobno-tvorivých schopností 	<p>výrazové prostriedky</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretovať zborové skladby vo viachlasnej úprave, polyfóniu, úpravy ľud. piesní, a´capella • interpretovať skladby rozmanitých období, žánrov, kompozičných techník, populárnej hudby • vyjadriť charakter zborovej skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov • preukázať návyky na koncertných vystúpeniach • počúvať sa pri zborovej interpretácii • počúvať dostupné nahrávky s interpretáciou študovaných skladieb • rozvíjať rytmické cítenie, harmonický sluch, hudobno-tvorivé schopnosti 		
--	--	---	--	--

<p>3. Hudobno-teoretické poznatky</p>	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznatky o umení zborového spevu, obdobia, skladateľov, zbory • vedomosti v rozsahu študijného zamerania HN a študovaných skladieb • návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre (čítanie z listu) 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematizovať poznatky o umení zborového spevu, obdobia, skladateľov, zbory • systematizovať vedomosti v rozsahu študijného zamerania HN a študovaných skladieb • zdokonaľovať návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre (čítanie z listu) 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznatky o umení zborového spevu, obdobia, skladateľov, zbory • vedomosti v rozsahu študijného zamerania HN a študovaných skladieb • orientáciu v zborovej partitúre (čítanie z listu) 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha • pochvala, povzbudenie, kritika • sebahodnotenie
<p>4. Hudobno-výrazové prostriedky</p>	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dirigentské gestá – nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie • rozoznávajúce rôznych farieb tónov v hlasovom registri • hudobno-výrazové prostriedky: rytmus, tempo, dynamika, agogika, ozdoby, fermáta • hudobno-tvorivé schopnosti: úlohy, cvičenia, diskusia 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • správne reagovať na dirigentské gestá – nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie • rozoznávajúce rôzne farby tónov v hlasovom registri • zvládnuť hudobno-výrazové prostriedky: rytmus, tempo, dynamika, agogika, ozdoby, fermáta • rozvíjať hudobno-tvorivé schopnosti 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagovanie na dirigentské gestá • rozoznávajúce rôznych farieb tónov v hlasovom registri • hudobno-výrazové prostriedky • frázovalenie a celkový výraz skladieb 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • kultúrne vystúpenie, verejný koncert, súťažné vystúpenia

	o skladbách, obdobiach, spôsoboch interpretácie, výber sólistu, atď.	<ul style="list-style-type: none"> • chápať význam interpretácie viachlasných skladieb 		
--	--	---	--	--

Profil absolventa štvrtého ročníka II. stupňa základného štúdia

Absolvent druhého stupňa základného štúdia študijného zamerania zborový spev – hlasová výchova je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Má odborné kompetencie na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako sólista a člen hudobného zoskupenia. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu.

Záverečná skúška

Žiak preukáže zvládnutie študijných cieľov:

- z techniky spevu (intonačné cvičenia v dur. – mol. tónine v hlasovom rozsahu žiaka)
- z naštudovaného repertoáru (ovládanie svojho partu podľa výberu skúšajúceho)
- vie zaspievať základnú melódiu zborovej piesne a zvládne improvizáciu elementárneho dvojhlasu, prípadne polyfónnu pieseň.

Kritéria hodnotenia absolventskej skúšky

Výborný – technicky správny spev intonačných cvičení, bezchybné ovládanie speváckeho partu v požadovanom tempe, s požadovanou agogikou, dynamikou, dodržanie štýlovej interpretácie, spev spamäti, bezchybný spev speváckeho partu spolu s iným hlasom, náročnosť speváckeho partu zodpovedá učebným osnovám

Chváľitebný – čiastočne technicky správny spev intonačných cvičení, spev speváckeho partu s malými chybami v primeranom tempe, s primeranou agogikou, dynamikou, priblíženie sa štýlovému vyjadreniu skladby, spev spamäti, spev speváckeho partu spolu s iným hlasom s čiastočnými chybami, náročnosť speváckeho partu zodpovedá učebným osnovám

Uspokojivý – technicky nesprávny spev intonačných cvičení, spev speváckeho partu so značnými chybami v neprimeranom tempe, dynamike, agogike, spev spamäti ovláda iba čiastočne, spev speváckeho partu spolu s iným hlasom so značnými chybami, náročnosť partu nezodpovedá učebným osnovám

Neuspokojivý – technický nesprávny spev intonačných cvičení, neovládanie speváckeho partu, neschopnosť spevu speváckeho partu súčasne s iným hlasom, náročnosť partu nezodpovedá učebným osnovám